

Bjergirisk *Carduelis flavirostris*

Twite

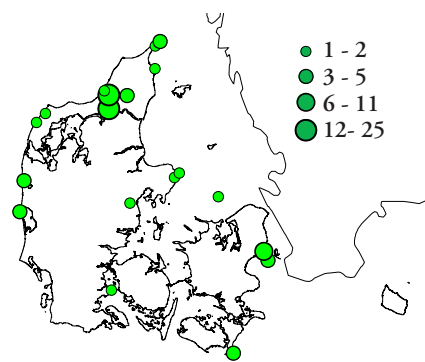
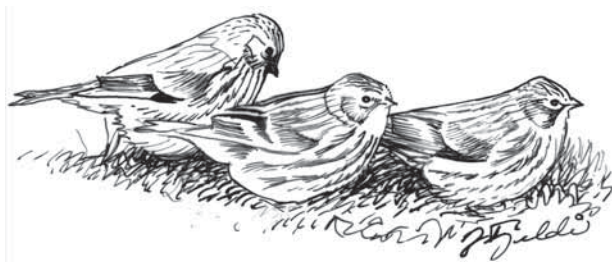

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt.
Ringing site for birds later recovered.

I Europa er bjergiriskens yngleudbredelse begrænset til De Britiske Øer, Norge og det nordvestligste Rusland. Den norske bestand er anslået til 100.000-500.000 ynglepar og er således den største i Europa. Den europæiske bestand vurderes at være stabil. I Danmark er bjergirirken en almindelig træk- og vintergæst. Arten træffes hyppigst i flokke ved kystnære områder, på strandenge, overdrev og andre åbne områder med urvegetation. I visse år optræder bjergirirken i Danmark i stort tal, ja ligefrem invasionsagtigt.

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark blev den første bjergirisk ringmærket i 1938. I alt er det blevet til 8.965 mærkninger. Langt størstedelen er mærket i begyndelsen af 1970'erne, hvor der alene i 1973 og 1974 blev mærket hhv. 1.688 og 1.778 fugle (fig. 4). Af de ringmærkede fugle er 90 genmeldt. Hovedparten af de genmeldte fugle er mærket på forskellige kystnære lokaliteter i Nord- og Vestjylland samt på Amager og ved Gedser (fig. 2). De genmeldte fugle er mærket i perioden fra 13. oktober til 8. maj, flest i månederne oktober, februar, marts og

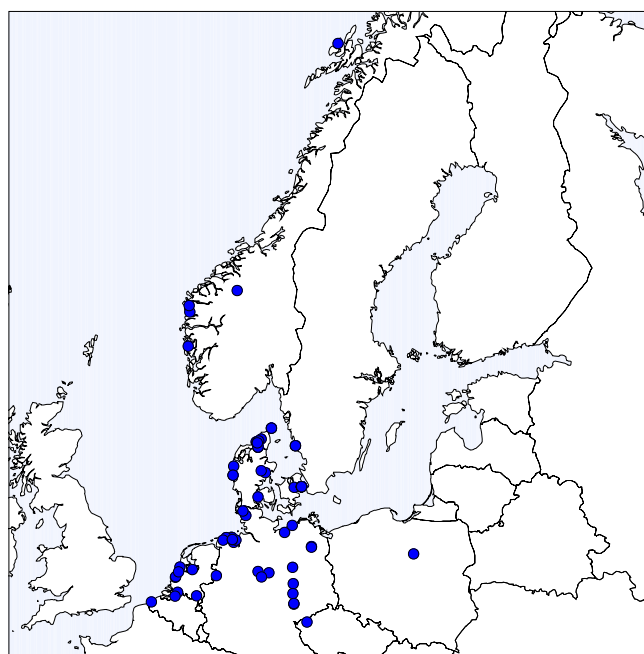

Fig. 1. Samtlige genfund af bjergirisk ringmærket i Danmark (n=93). All recoveries of twite ringed in Denmark (n=93)

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 8.965

Genmeldinger

Recoveries

Antal genmeldinger *No. of recoveries* 93

-heraf uden for Danmark *Recovered abroad* 45 (48%)

Antal fugle *No. of individuals* 90

-heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 0

Genmeldingsandel *Proportion recovered* 1,0%

Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark 75

Ringed abroad and recovered in Denmark

Ekstremer

Extremes

Højeste alder *Oldest bird* min. 5 år 6 mdr.

Længste afstand *Longest dist.* Norge *Norway* 1.478 km

Nordligst *Northernmost* Norge *Norway* (68° 53'N)

Sydligst *Southernmost* Tjekkiet *Czech Rep.* (50° 18'N)

Østligst *Easternmost* Polen *Poland* (19° 55'E)

Vestligst *Westernmost* Belgien *Belgium* (02° 45'E)

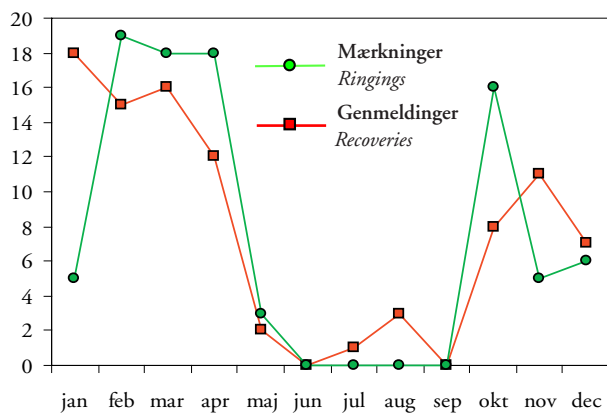

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af bjergirisk. *Month of ringing and recovery for recovered twite.*

april (fig. 3). I Danmark er der desuden genfundet 75 bjergirisker, ringmærket i udlandet.

Træk- og vintergæster

Bjergiriskerne, der i træk- og vinterperioden ses i Danmark, stammer sandsynligvis primært fra den norske bestand. Blandt de ringmærkede fugle er tre genfundet i yngletiden i det sydvestlige Norge og en så langt mod nord som øgruppen Lofoten (fig. 5A).

Om efteråret ankommer de fleste bjergirisker til Danmark i oktober (Olsen 1992), hvor også antallet af mærkede fugle topper (fig. 3). En del af fuglene trækker allerede i efterårsmånederne videre for at overvintrere i Tyskland, Holland, Belgien og formentlig i mindre udstrækning i Tjekkiet og Polen (fig. 5A, 5B og fig. 6). Andre overvintrer i Danmark, idet 19

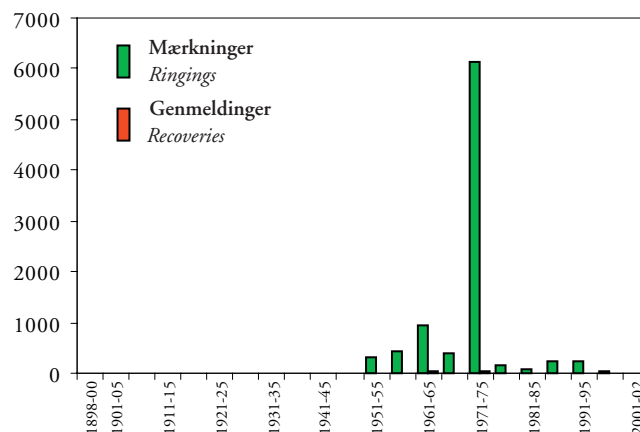

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for bjergirisk ringmærket i Danmark. *Ring and recovery year of twite ringed in Denmark.*

af de danskmærkede fugle er genfundet her i landet i vinterperioden (fig. 5B). Gennemsnitspositionen i vinterperioden ligger i Slesvig-Holsten. Flere af bjergiriskerne er mærket og aflæst samme sted i to efterfølgende vinterperioder.

I forårsmånederne er antallet af mærkede bjergirisker højt til og med april (fig. 3). Forårstrækket kulminerer i Danmark midt i april (Olsen 1992). Der er dog stadig bjergirisker i Danmark i første halvdel af maj, samtidig med at de første norske bjergirisker er genmeldt i yngleområdet (fig. 5B).

Genmeldings- og dødsårsager

Hele 84% af de genmeldte fugle er aflæst i live. Hovedparten (73%) af de døde fugle er rapporteret uden angivelse af formodet dødsårsag, mens to fugle

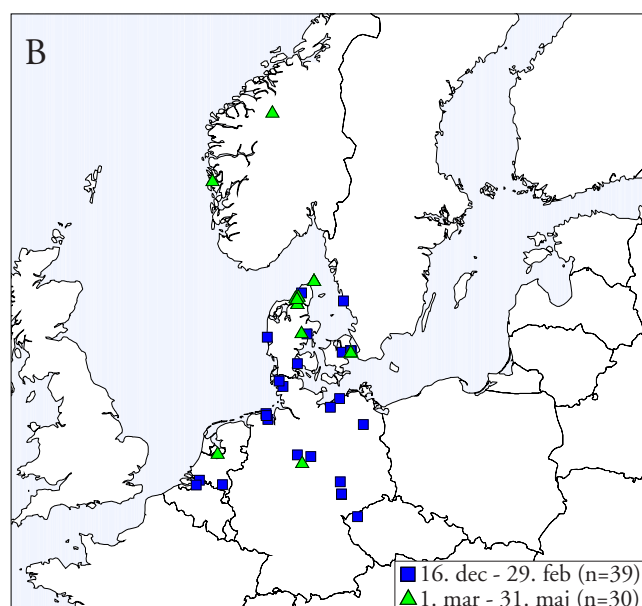
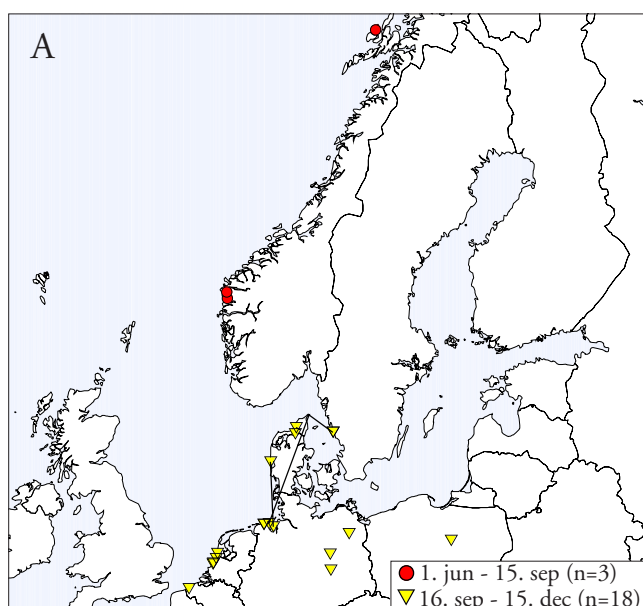

Fig. 5. Genmeldinger fra A) yngletiden og efterårsperioden og B) vinter- og forårsperioden af bjergirisk ringmærket i Danmark. Linjer på kort A angiver direkte efterårstræk. *Recoveries during A) the breeding season and autumn and B) winter and spring of twite ringed in Denmark. Lines on map A indicate direct autumn migration.*

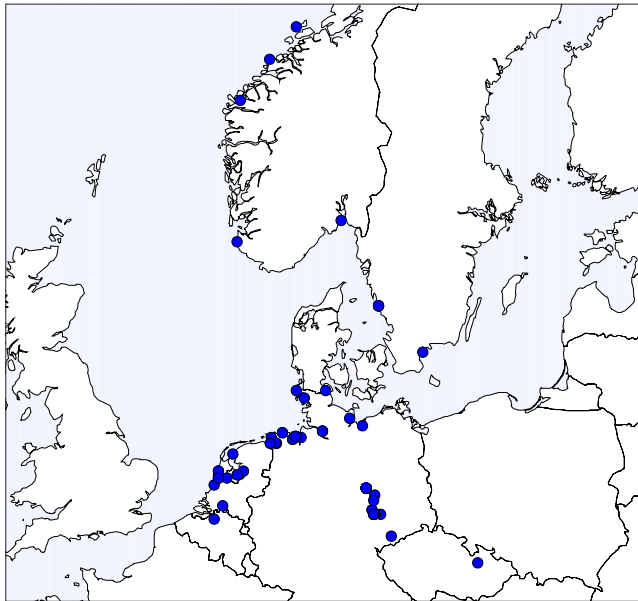

Fig. 6. Mærkningslokaliteter for bjergirisk ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=75). Ringing locations for twite ringed abroad and recovered in Denmark (n=75).

er skudt og én taget af en kat. Den længstlevende danskmærkede bjergirisk blev mindst 5 år og 6 mdr. Fuglen blev mærket som voksen på Hesselø i maj 1969 og sat i bur i Tyskland i januar 1974.

English summary

The twite is a common passage migrant and winter visitor in Denmark. The first bird was ringed in 1938, with the majority ringed in first half of the 1970s. Most of the recovered birds were ringed at coastal sites from October to May. The recoveries indicate that the majority of the migrants that pass Denmark come from Norway. Most birds arrive in October, and some continue to Germany, the Netherlands and Belgium. During winter most birds have been recovered in Denmark (19) and Germany (16); the mean position is in Schleswig-Holstein. In spring most twites pass Denmark in April.